

Parema tööohutuse ja töötervishoiu alase olukorra saavutamise ehituses

Ehitusprojektide juhtimine – kokkuvõtte agentuuri aruandest

Sissejuhatus

Kõikjal Euroopa Liidus saadakse üha enam aru, et tööohutuse ja töötervishoiu taset ehituse alal on vaja parandada. Igal aastal hukub ligikaudu 1 300 töötajat, veel 800 000 saab vigastada ja arvukad töötajad haigestuvad.⁽¹⁾ Õnnetusjuhtumite ja haigestumisega kaasnevad inimlikud kannatused valmistavad kõigile, keda need puudutavad, hingevalu, mille ulatust on võimatu arvudes väljendada. Rahaline kahju on märkimisväärne.

Mitte kedagi ei peaks olema vajalik veenda, et tööohutuse, töötervishoiu ja olmetingimuste korraldamine peaks olema selles sektoris esmatähtis.

2004. aasta Euroopa tööohutuse ja töötervishoiu nädal on pühendatud ehitussektorile. Agentuur on kogunud kõikjalt Euroopast näiteid meetmete kohta, mida on võetud tööohutuse ja töötervishoiu alase olukorra parandamiseks. Aruandes kajastub ehitussektori tööohutuse ja töötervishoiu tase, kuid see näitab ka, kuidas võib tulemuslike meetmetega seda taset tõsta.

Õigusaktid

Nõukogu direktiivis 92/57/EMÜ juhitakse tähelepanu eri osapoolte koordineerimisvajadustele projekti ettevalmistamise etapil ja ehitusetapil.

- ✓ Klient või projektijuht peab määrama ametisse ühe või mitu tööohutuse ja töötervishoiu küsimustega tegelevat koordinaatorit.
- ✓ Klient või projektijuht peab tagama ohutuse ja tervisekaitse kava koostamise enne ehitusetapi algust.
- ✓ Projektijuht, või vajaduse korral klient, peab võtma projekti kavandamisel arvesse ka tööohutuse ja töötervishoiu küsimusi.
- ✓ Ehituse etapil peavad koordinaatorid tagama riskide piisava juhtimise ning ohutuse ja tervisekaitse kava arvessevõtmise. Tööandjad peavad tegema tööohutuse ja töötervishoiu küsimustes omavahel koostööd ning jälgima korra järgimist.

Kõikjalt üle kogu Euroopa valiti meetmete kohta kuusteist näidet. Need on jagatud aruandes rühmadesse vastavalt sellele, kas meetmed võeti:

- ✓ projekti ettevalmistamise etapil;
- ✓ ehitusetapil;
- ✓ ehitusjärgsel (hoolduse) etapil.

Kuid tööde iseloomu tõttu võidi meetmeid võtta ka kogu projekti vältel.

(1) Eurostat, ESAW 1999.

1. Projekti ettevalmistamise etapp

Klient

Ehitusprojekti hea tööohutuse ja töötervishoiu tase saab alguse tööd telliva kliendi otsustest. Sel etapil määratakse kindlaks kogu projekti tööohutuse ja töötervishoiu alane kliima. Lepingute sõlmimisel tuleb jälgida hinna ja kvaliteedi suhet, st objekt peab täitma oma otstarvet, rahuldama kasutaja vajadused ning selle kvaliteedi ja kulude vaheline suhe peab olema soodne kogu kasutusea jooksul. Tööettevõtjate ja teiste valimisel on väga tähtis tagada, et nad oleksid võimelised tööd pädevalt teostama, korraldades seejuures tööohutust ja töötervishoidu.

Planeerimine

Planeerimisprotsessile tuleks varuda piisavalt aega. Projekteeerija, tööohutuse ja töötervishoiu koordinaator ja peatöövõtja tuleks määrata ametisse võimalikult varakult. See peaks võimaldama projekti läbi arutada ja tagada, et projekti tööde tehnilised tingimused ja ajakava oleksid asjaolusid arvestades võimalikult ohutud ega ohustaks tervist. Projekti ehitamine tuleb läbi mõelda. Ohutegurid tuleb võimalusel kõrvaldada ja neid riske, mida ei saa kõrvaldada, tuleb vähendada. Kui allesjäävad riskid on märkimisväärsed, tuleb nende kohta teavet esitada. Peatöövõtjal ja projekteerijal on sageli kasulik planeerimise käigus omavahel kontakti hoida.

Põhiliste osapoolte tegevuse koordineerimine: "Partnerlus ehitustööde ohutuse alal", Iirimaa

Iirimaa uuringus surmaga lõppenud õnnetusjuhtumite kohta juhtiti tähelepanu asjaolule, et vähemalt 25% neist tulenesid otseselt projekti ehituseelsest etapist. Osa sellest projektist seisnes pädevate projekteerimisetapi projektijuhtide registri moodustamises. Iiri õigusaktide kohaselt on neil oluline roll projekti läbivaatamisel riskide minimeerimiseks ehitusetapil.

Riskide kõrvaldamine projekteerimisel – Ühendkuningriik

Uutes hoonetes kasutatakse väga sageli teraskonstruksioone. Selliste hoonete ehitamisel tuleb terastalad ja postid kraanaga üles tõsta ja paigaldada. Selleks mähitakse tavaliselt tõstetropid terase ümber ja tõstetakse need üles. Teras võib aga troppidest välja libiseda ja kukkuda. Kui aga projekteerida tõstmiseks kinnituskohad, näiteks puuritud avad, võib kasutada tõstesääkleid ja selle ohu kõrvaldada.

2. Ehitusetapp

Tööohutuse ja tervishoiu head taset ehitusetapil võib saavutada ainult hea töökorraldusega. Tööohutuse ja tervishoiu hea taseme saavutamiseks peavad juhid tagama töö planeerimise, organiseerimise, juhtimise, kontrollimise ja ülevaatamise. Kõik töötajad peavad olema kvalifitseeritud ja pädevad ning tööohutuse ja tervishoiu küsimustes tuleb nõu pidada ka töötajatega, tõi teostavate tööandjate tegevust omavahel koordineerides.

Koolitus – Kreeka, Iirimaa, Holland

Ehitusprojekti heaks juhtimiseks peavad kõik töötajad, sealhulgas juhid, olema oma tööks kvalifitseeritud ja pädevad. Koolitus aitab töötajatel omandada heaks töötamiseks ning enda ja teiste ohutuse ja tervise tagamiseks vajalikke oskusi, teadmisi ja suhtumist. Koolituse tähtsust näitavad Kreeka Egantia maantee projekt, Iirimaa kohustuslik "ohutuspassi" koolitus ja Mouriki poolt Hollandis kasutatav juhtimissüsteem.

Kontroll ja töötajatega konsulteerimine – Soome

Soomes võeti 1992. aastal kasutusele ohutuse kontrollimise meetod ehitusobjektide ohutustaseme mõõtmiseks. Mõõtmiseks tehakse kogu objektil ringkäik ja tehakse kontrollimislehele märkusi õigete/väärade teguviiside kohta. See hõlmab selliseid aspekte nagu tööharjumused, tellingud ja redelid, masinad ja seadmed, kaitse kukkumiste eest, elekter ja valgustus ning kord ja puhtus. Näidis-ehitusplatsil selgus, et meetod on lihtne kasutada ja tõhus. Süsteemi tähtsaks teguriks on selle ühine läbiviimine juhtkonna ja töötajate poolt.

3. Ehitusjärgne (hoolduse) etapp

Kõik uued hooned tuleks projekteerida selliselt, et neid oleks ohutu hooldada. Olemasolevad hooned võivad olla projekteeritud ohutut hooldust silmas pidades. Kõigil juhtudel kohaldatakse samu tööohutuse ja tervishoiu korraldamise põhimõtteid kui ehitusetapil. Tähtis on saada kliendilt teavet konstruktsiooni kohta. Lisategur, mida võib olla vaja arvesse võtta, on peale töötajate kohalviibivad isikud, keda hooldustööd mõjutavad.

Hooldustööd kasutusel olevates hoonetes – Itaalia

Töötati vana kloostrihooned osades, mida praegu kasutatakse raamatukogu, muuseumi ja galeriina. Ohutus- ja valgustusseadmete paigaldamiseks tuli teha ulatuslikke ehitustöid. Tööga mitteseotud isikuid ei saanud tööpiirkonnast välja jätta. Firma Quasco töötas selle projekti jaoks välja ohutus- ja koordineerimiskava ning tegutses ehitusetapil tervishoiu ja tööohutuse koordinaatorina. Firma tagas, et kaitsemeetmed kaitseksid kõiki ohustatud isikuid, ning määratles ka tulevasteks hooldustöödeks vajalikud ohutusmeetmed.

Lisateave

Aruanne on täies mahus saadaval ingliskeelsena agentuuri veebisaidil <http://agency.osha.eu.int/publications/reports/> ja selle võib tasuta alla laadida.

Trükitud aruande *Achieving better safety and health in construction* (Parema tööohutuse ja tervishoiu alase olukorra saavutamine ehituses), European Agency for Safety and Health at Work, 2003, ISBN 92-9191-073-2, võib tellida Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitusest Luxembourgis (<http://publications.eu.int>) või müügiesindajatelt. Hind on 25 eurot (ilma käibemaksuta). Käesolev teabeleht on saadaval kõigis EL keeltes aadressil: <http://osha.eu.int/ew2004/>

Euroopa Tööohutuse ja Tervishoiu Agentuur

Gran Vía 33, E-48009 Bilbao

Tel (34) 944 79 43 60, faks (34) 944 79 43 83

E-post: information@osha.eu.int